

Relaks w wodzie

Któż z nas nie marzy o prywatnym basenie? Choć nadal nie jest to tania inwestycja to warto o niej pomyśleć.

Na jakim etapie budowania domu należy pomyśleć o basenie?

O basenie warto pomyśleć już na etapie projektowania domu. Może się okazać, że niewielka zmiana w jego usytuowaniu stworzy zaciszne i dyskretne miejsce, idealne pod przyszły basen. Wczesna decyzja o budowie basenu jest szczególnie ważna wtedy, gdy chcemy mieć kryty basen. Unikniemy wówczas dodatkowych kosztów związanych z adaptacją instalacji do potrzeb basenu i wybudowaniem oddzielnego pomieszczenia basenowego i technicznego. Może też się okazać, że warto zainwestować w instalację solarną, podgrzewającą wodę na potrzeby c.w.u. i instalacji basenowej lub w centralę rekuperacyjną z odzyskiem ciepła, która zapewni tańszą wentylację zarówno na potrzeby domu jak i basenu.

Kiedy konieczne pozwolenie na budowę?

Zgodnie z Prawem budowlanym, basen o powierzchni do 30 m², nie wymaga pozwolenia na budowę. Trzeba go jedynie zgłosić do odpowiedniego urzędu, np. starostwa.

Gdzie ulokować basen?

Basen kąpielowy może być zbudowany na zewnątrz budynku (basen ogrodowy) lub pod dachem (basen kryty). Ze względu na podłączenie instalacji wodnej i elektrycznej, najlepiej umieścić basen ogrodowy jak najbliżej domu, w miejscu nasłonecznionym, osłoniętym przed wrokiem przechodniów i sąsiadów.

Wybór rodzaju i wielkości basenu oraz jego wyposażenia zależy od: dostępnego

(fot. POLDER)

Basen kryty najczęściej buduje się w pomieszczeniu przylegającym do domu lub w piwnicy

miejsca, funkcji basenu (do pływania, czy do zabaw dla dzieci), maksymalnej liczby osób, które będą jednocześnie z niego korzystać, okresu korzystania z basenu (tylko lato czy także inne pory roku) oraz możliwości ewentualnego przeniesienia basenu w inne miejsce.

Z czego zbudowany jest basen?

Podstawowym elementem basenu jest niecka, która może być zagłębiona w gruncie (całkowicie lub częściowo) albo wolno stojąca.

Jakie ograniczenia narzuca rodzaj gruntu?

Przed wykonaniem basenu należy poznać rodzaj gruntu i głębokość występowania wody gruntowej. W przypadku, gdy woda gruntowa występuje tuż pod powierzchnią terenu, wykonanie basenu zagłębionego w gruncie może się okazać niemożliwe. Ściany basenu zagłębionego w gruncie są obciążone od zewnątrz parciem gruntu, a od wewnątrz parciem wody, którą napełniony jest basen. Pusty basen musi wytrzymać parcie gruntu na jego ścianki. Niedostateczna wytrzymałość ścian przy pustym basenie może powodować ich przemieszczenia do środka pod naporem gruntu. Jeżeli basen jest posadowiony na gruntach pęczniejących pod wpływem wody lub wysadzinowych (wszystkie grunty organiczne oraz takie, które zawierają więcej niż 10% cząstek o średnicy mniejszej niż 0,02 mm), to należy też zadbać o odpowiednią wytrzymałość płyty dennej basenu. Zamarzająca woda gruntowa, zamieniając się w lód, powoduje zwiększenie objętości gruntu, który oddziałując z dużą siłą na płytę powoduje jej podniesienie, co może doprowadzić do pęknięcia dna i ścian. Z kolei w okresie wiosennym grunt odmarza, a zmniejszanie jego objętości powoduje osiadanie dna. Basen musi być szczelny. Woda wyciekająca z basenu wskutek nieszczelności może zagrazić fundamentom budynku.

Z czego zbudowana może być niecka?

W basenach tradycyjnych niecka jest najczęściej żelbetowa (wylewana w deskowaniu tradycyjnym lub tzw. traconym – ze styropianu lub poliestru) lub murowana z pustaków betonowych. Betonowe ściany basenu zbroi się kilkoma warstwami siatki mocowanej do rusztów wykonanych z prętów zbrojeniowych o średnicy 4,5-6 mm. Pionowe otwory pustaków zbroi się i zalewa betonem. Jeżeli betonowa niecka ma być wyłożona folią, nie musi być dodatkowo uszczelniona. Jeżeli natomiast basen będzie wyłożony płytkami, nieckę uszczelnia się przez dodanie do betonu dodatków uszczelniających. Decydując się na basen, projekt oraz jego zbudowanie należy powierzyć specjalście. Wykonanie tradycyjnego basenu jest pracochłonne, ale jego zaletą jest trwałość. Można dowolnie zaprojektować nie tylko jego wielkość i kształt ścian oraz dna, ale także atrakcje wodne, np. wodospady i kaskady.

(fot. WODEX)

Niecka basenu może być wykończona folią z PVC, płytkami ceramicznymi lub mozaiką szklaną

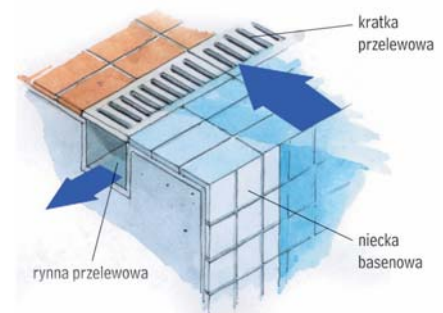
A może lekki basen gotowy?

Podstawowa jego zaletą jest łatwość montażu oraz możliwość przeniesienia w inne miejsce. Ma nieckę gotową (o ustalonych wymiarach i kształtach) lub składaną z prefabrykatów. Najczęściej wymaga płyty dennej, którą wylewa się z chudego betonu na zagęszczonym gruncie. Konstrukcję nośną niecki stanowią wspornikowe żebra lub murki oporowe, na których opiera się płaszcz. Niecki gotowe wykonuje się z segmentów ze stali ocynkowanej powlekanej PVC, z płyt poliestrowych, a nawet z drewna.

Mogą być wykończone np. płytkami ceramicznymi, kamiennymi, mozaiką szklaną albo warstwą żywicy epoksydowej.

Skimerowy czy z rynną przelewową?

Ze względu na technologię obiegu wody, baseny można podzielić na: skimerowe i z rynną przelewową. W basenach skimerowych lustro wody znajduje się poniżej obrzeża basenu (ok. 15 cm). Woda powierzchniowa jest odprowadzana przez urządzenie przelewowe zwane skimerem, a woda denna przez spust denny (wraca przefiltrowana i ogrzana przez wlotowe dysze ścienne). W basenach z rynną przelewową lustro wody znajduje się na wysokości obrzeża basenu. Nadmiar wody jest odprowadzany przez rynny przelewowe połączone z rurą zbiorczą, która odprowadza wodę do zbiornika przelewowego, skąd (po przefiltrowaniu) jest ona kierowana przez dysze denne z powrotem do basenu. W domach jednorodzinnych instaluje się najczęściej baseny skimerowe. Baseny z rynną przelewową gwarantują lepszy obieg wody, dlatego są stosowane w basenach publicznych.

Zasada działania rynny przelewowej

W jaki sposób zabezpieczyć basen przed szybkim ochładzaniem się wody?

M.in. do tego celu służą pokrywy i zadaszenia basenowe. Zapobiegają one stratom ciepła, ułatwiają nagrzewanie się wody (podnoszą temperaturę o kilka stopni) oraz zmniejszają parowanie. Wykonuje się je z folii polietylenowej (często bąbelkowej – zawierającej pęcherzyki powietrza, zwiększające tzw. efekt solarny), pianki lub specjalnej siatki. Pokrywy mogą być typu żaluzjowego lub segmentowe przesuwane, z napędem ręcznym lub automatycznym (mogą być zdalnie sterowane pilotem).

Zadaszenia, w połączeniu z bezpośrednim podgrzewaniem wody basenowej, umożliwiają korzystanie z kąpeli w basenie odkrytym nie tylko latem, ale także jesienią i wiosną. Występuje w nich tzw. efekt szklarniowy – przestrzeń pomiędzy zwierciadłem wody i zadaszeniem działa jak izolator. Zadaszenia wykonuje się najczęściej z płyt z poliwęglanu (litych lub komorowych) na konstrukcji wsporczej z profili aluminiowych. Mają różne kształty i wymiary. Konstrukcja zadaszenia często jest zbudowana z przesuwanych segmentów. Gumowe uszczelki między segmentami zapewniają szczelność zadaszenia. W ściankach zadaszenia można zamontować drzwi, a latem konstrukcję zadaszenia można przesunąć poza obręb basenu.

(fot. POLDER)

(fot. ASTRAL POOL)

(fot. GRACJA)

Najprostsze przesłony basenowe to: plandeki z folii (a), żaluzje basenowe (b), zadaszenia z segmentami przesuwanymi teleskopowo (c)

Jakie wymiary powinien mieć basen?

Większość basenów budowanych w przydomowych ogrodach ma wymiary ok. 4x8 m. Są one w zupełności wystarczające do rekreacyjnej kąpieli rodzinnej. Duży basen jest wygodniejszy, ale korzyści z niego nie zawsze rekompensują wzrost kosztów budowy i użytkowania. Ustalając wielkość basenu należy wziąć pod uwagę nie tylko lokalizację, ale także rzeczywiste potrzeby. Jeżeli nie mamy szczególnych upodobań sportowych, długość basenu nie musi przekraczać 8 m. Szerokość zależy od przewidywanej liczby osób korzystających z kąpieli w tym samym czasie. Może wynosić od 2,5 m (jeden tor pływacki) do 8,5 m (cztery tory).

Gdy basen jest przeznaczony do zabaw w wodzie, korzystać z niego może znacznie więcej osób. Do kąpieli rekreacyjnej wystarcza głębokość 1,5 m. Jest ona optymalna ze względów ekonomicznych i użytkowych. Głębokość większa 1,6-2 m jest niepożądana. Z jednej strony nie pozwala na skoki z trampoliny (bo jest za płytko), z drugiej nie nadaje się już do zabaw w wodzie (bo za głęboko). Zwiększa także znacznie koszty użytkowania, ponieważ nawet przy mniejszym rozmiarze basenu jego pojemność jest duża. Jeżeli basen ma być wyposażony w trampolinę, głębsza jego część powinna mieć głębokość co najmniej 2,3 m. W pozostałej optymalna będzie głębokość 1,5 m.

Czym podgrzewać wodę?

Jeżeli z basenu korzysta się tylko latem, wystarcza ogrzewanie wody kolektorami słonecznymi. W basenach wykorzystywanych również w innych porach roku, woda musi być dodatkowo podgrzewana. Możliwe są różne rozwiązania. Wodę można ogrzewać elektrycznym podgrzewaczem wody, przy pomocy wymiennika ciepła wykorzystującego wodę z obiegu centralnego ogrzewania, wykorzystując ciepło odzyskane z wentylacji lub ogrzewania podłogowego czy z niekonwencjonalnych źródeł energii, np. pompy ciepła.

W jaki sposób uzdatnia się wodę?

W basenach stosuje się filtry mechaniczne z materiałów porowatych (piaskowe, żwirowe, żwirowo-antracytowe), które zatrzymują osady i zanieczyszczenia. W małych basenach domowych stosuje się też wymienne wkłady filtracyjne: z siatki stalowej, poliestrowej, polietylenowej (trzeba je często wymieniać), oraz chemiczne środki dezynfekujące, korygujące odczyn pH i zapobiegające rozwojowi glonów. W basenach wodę dezynfekuje się chlorem, chlorem i ozonem, chlorem i promieniami UV lub bezchlorowo (promieniami UV, ozonem, bromem, jodem, tlenem aktywnym, jonizowaniem). Dozowanie środków może być ręczne lub automatyczne. Preparaty mają postać granulatu przeznaczonego do rozpuszczenia w wodzie lub płynu.

Czystą wodę w basenie zapewniają filtry (a), chemiczne środki dezynfekujące (b)

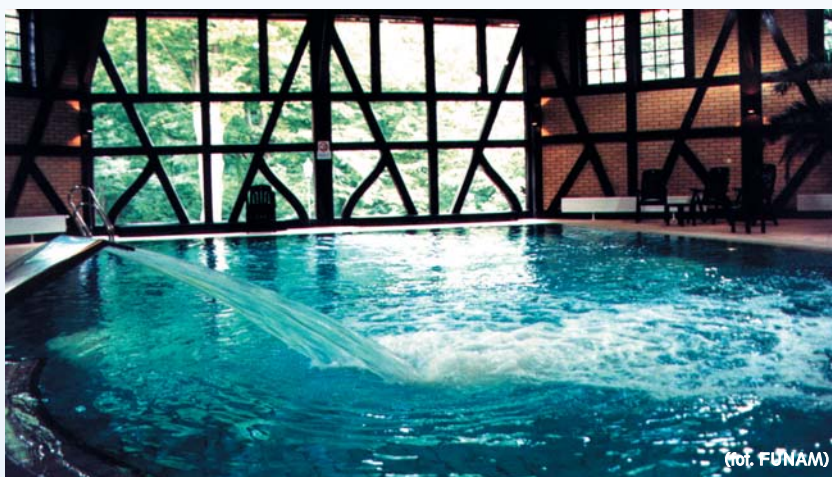

(fot. ASTRAL POOL)

(fot. BWT)

W jakie atrakcje warto wyposażić basen?

W zależności od zasobności portfela basen może być wyposażony w wiele atrakcji. Może to np. być przeciwprąd, tzw. fala. Umożliwia on pływanie „w miejscu” na długich dystansach, nawet jeśli basen jest niewielki. Do wyboru mamy również podwodne gejzery, prysznice szerokostrumieniowe, grzyby wodne, kaskady, fontanny i wodospady. Możemy też zamówić urządzenia do hydromasażu dennego lub ściennego, bicze wodne, oświetlenie basenu podświetlające lustro wody od spodu, schodki i pomosty do opalania. Można też zainstalować zjeżdżalnię lub trampolinę – wymaga to miejscowego pogłębienia basenu. Basen dla dzieci można wyposażać w mechanizm samoczynnie podnoszący ściankę zależnie od poziomu lustra wody.

Prysznic szerokostrumieniowy to idealny masaż kręgosłupa

W miejscu zamontowania trampoliny głębokość basenu musi być dużo większa niż w pozostałej części

(fot. POLDER)

Dla kogo minibaseny?

Gdy nie mamy miejsca na zainstalowanie prawdziwego basenu, lub nie dysponujemy wystarczającymi środkami na ten cel, alternatywą jest właśnie minibaseny, czyli duża wanna z hydromasażem, którą można instalować również na zewnątrz domu. Te wieloosobowe minibaseny mogą występować jako wolno stojące lub być wpuszczone w podłogę. Różnią się wielkością, wyposażeniem, liczbą dysz masujących, barwą niecek i obudów. Wszystkie wolno stojące minibaseny napełnia się wodą z węża ogrodowego, a cała ich instalacja znajduje się w obudowie. Większość ma komorę wypełnioną pianką poliuretanową, która redukuje straty ciepła i w konsekwencji obniża koszty eksploatacyjne. Nie ma możliwości, żeby zmarznąć w kąpeli nawet przy niskiej temperaturze powietrza, gdyż specjalna konstrukcja grzałek pozwala na bardzo szybkie dogrzewanie wody. Do minibasenów SPA montowanych na zewnątrz można dobrać odpowiednie osłony zabezpieczające je przed zanieczyszczeniami i opadami. Taka kąpiel to frajda dla całej, nawet dużej rodziny, bo minibaseny wyposażone są w wiele półek do siedzenia, a można również kupić taki, w którym jedna osoba będzie mogła popływać (np. w basenie długości 4,5 m).

Wysokiej jakości minibaseny to efektywna, całoroczna hydroterapia

Ile kosztuje baseny?

Zbudowanie basenu to zwykle 60% kosztów całej inwestycji. Pozostałe 40% to cena urządzeń i akcesoriów do czyszczenia wody, preparatów dezynfekujących oraz koszty oświetlenia, ogrzewania i basenowych atrakcji, takich jak kaskady, fontanny jak też koszty zakupu i montażu przesłony basenu. Porównując oferty cenowe różnych firm należy zwracać uwagę na koszt nie tylko wybudowania niecki, ale również niezbędnego wyposażenia: rur doprowadzających wodę, filtrów, urządzeń do podgrzewania wody. Istotne jest, gdzie będzie umieszczona cała instalacja z pompą i filtrami – czy w oddzielnym budynku „technicznym”, czy w domu (np. w piwnicy) – oraz, czy zdecydujemy się na wybudowanie wokół basenu tzw. obejścia; jest to rozwiązanie wygodne, ponieważ w razie awarii pozwala na dostęp do basenu z każdej strony, bez konieczności rozkopywania ziemi dookoła i demontażu fragmentów niecki. Niestety, może znacznie zwiększyć koszty. Im większy basen tym większe koszty, i to nie tylko wybudowania, ale też utrzymania – wodę trzeba przecieć oczyszczać, dezynfekować, filtrować i podgrzewać. W zależności od wielkości, miejsca ulokowania oraz technologii wykonania za basen zapłacimy od kilku do kilkudziesięciu tys. zł.

Jak zabezpieczyć basen przed zimą?

Gdy na dworze jest już zbyt chłodno na korzystanie z basenu ogrodowego, należy przygotować go do zimy, to znaczy spuścić wodę z wszelkich instalacji basenowych, z filtrów i pompy. Nie należy jednak opróżniać basenu z wody, gdyż równowaga ona parcie gruntu na basen; wyjątek stanowią jedynie baseny żelbetowe wykończone płytkami ceramicznymi. Przez zimę basen powinien być przykryty; zamiast folii stosowanej latem najlepiej do tego użyć plandeki ze specjalnej, mocnej tkaniny gumowanej.

W jaki sposób należy dbać o ogrodowy basen?

Podstawowymi przyrządami, niezbędnymi w każdym basenie ogrodowym, są podbieraki do liści i innych dużych zanieczyszczeń. Najczęściej są wykonane z lekkich materiałów i umocowane na długiej rurze teleskopowej. Mogą być wyposażone w skrobaki, ułatwiające usuwanie zanieczyszczeń z dna basenu. Jeżeli basen jest wyposażony w specjalne gniazdo przyłączeniowe, możemy kupić zestaw do odkurzania. Składa się on z teleskopowej rury, przewodu i szczotki ssącej oraz filtru, przez który przechodzi zanieczyszczona woda (i następnie wraca do basenu). Rozwiązaniem droższym, ale wartym polecenia, jest odkurzacz samobieżny, sterowany mikroprocesorem lub pilotem. Jeździ po dnie i ściankach basenu, zbierając wszystkie napotkane zanieczyszczenia.

Jak często należy wymieniać wodę w basenie?

Woda w basenie prywatnym jest częściowo wymieniana w sposób naturalny podczas jego użytkowania: przez parowanie i rozchłapywanie wody. Po przerwie zimowej baseny ogrodowe należy uzupełnić świeżą wodą. Całkowita wymiana jest zalecana raz na dwa lub trzy lata. Do tego celu można użyć pompy zatopialnej lub wykorzystać spust denny w niecce.